

21. æk korrika

2019ko apirilaren 4tik 14ra GARESTIK GASTEIZA

21. korrika
2019ko apirilaren 4tik 14ra
GARESTIK GASTEIZA

Egin klik KORRIKari!

Lehenengo KORRIKA 1980an egin zen; ondoren, beste 19 edizio etorri dira, eta guztietan istorio *bitxi*¹ asko gertatu dira. Laster, apirilaren 4an, 21. KORRIKA hasiko da, Garesen. Orduan izango duzu zure istorioa bizi izateko *aukera*².

KORRIKAKo istorio bitxiak

KORRIKAren hogei edizioetan, istorio asko gertatu zaizkie antolatzaileei eta parte-hartzaileei. Orri hauetan, gutxi batzuk irakurri ahal izango dituzu.

Mezua gora, mezua behera.

Lehenengo KORRIKA abentura handia izan zen AEK-ko laguntzat. Euskal Herri osoa **zeharkatu**³ nahi zuten, korrika. **Erronka**⁴ handia! 2.000 kilometroko ibilbidea prestatu, antolatzeko jendea lortu, parte-hartzaileak animatu, dirua bildu...

Ez zen erraza; azkenean, baina, 1980ko azaroaren 29an, KORRIKA Oñatitik atera zen. Bidean, beste batzuen artean, **arazo**⁵ hau aurkitu zuten korrikalariak: hotza, euria, elurra... hau da, eguraldi txarra. hala ere, KORRIKA ez zen gelditu, eta abenduaren 7an Bilbora heldu zen. Han, azken eguneko **ekitaldian**⁶, KORRIKAren mezua irakurri behar zen. Testua Rikardo Arregik idatzi zuen, 1966an, lehen egunean lekukoaren barruan sartu zuten, eta Euskal Herri osoan ibili zen eskuz esku... edo hori uste zuten antolatzaileak. **Izan ere**⁷, lekukoa zabaldu zutenean, **ezustekoa**⁸: barruan ez zegoen ezer! Mezua bidean galdu zen.

Lehenengo KORRIKA amaitzeko, antolatzaileak inprobisatu, eta Julen Kaltzadak AEKren diskurtsoa irakurri zuen. Baina Rikardo Arregiren mezua ez zen ahaztu, eta 1982ko maiatzaren 30ean, bigarren KORRIKAren amaieran, Donostiako Bulebarrean irakurri zuen Julen Kaltzadak berak.

Gose-grebalariak⁹ korrika

Laurogeiko hamarkadan, egoera politiko zaila bizi zen Euskal Herrian. **Testuinguru**¹⁰ hartan, 1985eko maiatzaren 21ean, gose-greba hasi zuten Gasteizko AEK-ko zazpi irakaslek. Lauzpabost hil egon ziren kobratu gabe, eta arazoa konpondu arte gose-greba egitea erabaki zuten.

Ekainaren zazpian, AEK Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailarekin elkartu zen. AEKren arduradunak ez ziren pozik atera bileratik, baina erakundeetan **jarrera**¹¹-aldaketa **sumatu**¹² zuten, eta greba amaitzea erabaki zuten.

Bi egun geroago, ekainaren bederatzian, 4. KORRIKA Gasteizera heldu zen. 1.927. kilometroan, gose-grebalariak hartu zuten lekukoa, eta kilometroan pankarta bat eraman zuten AEKrentzako diru publikoa eskatzeko. 18 egunez gose-greban egon ondoren, euskararen alde borrokatzen jarraitzeko indarra zuten irakasle haiek, baita korrika egitekoa ere.

KORRIKAn parte hartzeko adinik ez

KORRIKAn lehenengo edizioetan, **ohikoa**¹³ zen Jose Migel Barandiaran antropologoa ikustea, sotana eta txapela jantzita. Seigarren KORRIKAn, azkenean, AEK-k **omenaldia**¹⁴ eskaini zion Barandiarani. 1989. urtea zen, eta Jose Migelek 100 urte bete zituen. Baina Barandiaran ez zen omenaldiarekin konformatu, eta, 100 urte izan **arren**¹⁵, bere kilometroa ere egin zuen KORRIKAn.

Ehun urteko korrikalaria ikustea bitxia izan zen; baina zerbait bitxiagoa gertatu zen bederatzigarren KORRIKAn: oraindik jaio gabeko "korrikalari" batek kilometroa erosi zuen, Iruñean. Korrikalari hark Aitziber Ganuza zuen izena, eta lasai-lasai egin zuen bere kilometroa, nekatu gabe, Itziar amaren sabelean.

Behi eroak¹⁶ eta KORRIKA

2001. urtean, 12. KORRIKA Gasteiztik atera zenean, behi eroen gaitza zebilen Europa osoan. Euskal Herrian, 2001eko otsailean agertu zen lehenengo kasua, Aezkoan (Nafarroa); bigarrena Azpeitian, hilabete geroago. Europako estatuen arteko giroa ez zen ona, eta **mugak**¹⁷ itxiko zituztela entzuten zen.

KORRIKAn antolatzaileak ez zeuden oso kezkatuta, baina apirilaren 1ean, KORRIKA Iparraldean zebilenean, bertako **hedabide**¹⁸ batek berria zabaltu zuen: Frantziako Gobernuak mugak itxiko zituen.

Berriak kezka handia sortu zuen. Nola pasatuko ziren Hegoaldera KORRIKAn autoak eta korrikalariak? Dena den, antolatzaile guztiak ez zeuden urduri. Izan ere, Iparraldekoek lasai-lasai **ziruditen**¹⁹. Nola ez! Apirilaren lehena egun berezia da Frantziar estatu osoan, Ipar Euskal Herrian **barne**²⁰: *poisson d'avril* da, inozentaden eguna. Eta berria hori izan zen: hedabide baten txantxa.

Hegoaldean sartzeko, korrikalari guztiek alfonbra desinfektatzaile baten gainetik **gurutzatu**²¹ behar izan zuten Behobiako zubia. Azkenean, arazorik gabe igaro zuen

muga, baita, egun batzuk geroago, Ibardin mendatekoa ere, berriro Iparraldean sartzeko. Edizio hura Baionan amaitu zen, apirilaren 8an.

KORRIKA Xtrem

15. KORRIKA hasi zenean, alarma-egoeran zegoen Euskal Herri erdia, elurra zela **kausa**²². Edizio hura Karrantzan hasi zen, martxoaren 22an. Bigarren egunean, Arabako Errioxan, Urizaharreko mendatea zeharkatu behar zen, baina errepidea itxita zegoen ibilgailu guztietarako, Dena den, antolatzaileek espero zuten Arabako Aldundiak errepidea garbitzea, eta lasai zeuden... arazo batez kon-turatu ziren arte: mendateko kilometro batzuk ez zeuden Araban, Errioxan baizik.

Mendatera iristeko ordu gutxi falta zirenean, KORRIKAre antolatzaileek abisua eman zioten Errioxako Diputazioari, eta KORRIKA Errioxako mugara heldu zenean bidea garbi zegoen. Elurra kentzeko makina pasatu **berri**²³ zen. Araban berriro sartzean, ordea, errepidea elur azpian desagertu zen.

Kateak jarrita, KORRIKA animatzen zuten autoak aurrera egiten saiatu ziren; gero eta elur gehiago zegoen, baina, eta **gailurrera**²⁴ iristeko lau bat kilometro falta zirenean atzera egin behar izan zuten. Hala ere, korrikalari eta antolatzaile batzuek gorantz jarraitu zuten elur artean, eta lekukoa mendatearen bestaldera eramatea lortu zuten.

Sei bat kilometro aurrerago, KORRIKAre ibilgailuak berriro aurkitzean, lasaitu egin ziren antolatzaileak. Akabo arazoak! Gizajoez ez zekiten, orduan, nolako **segada**²⁵ prestatzen ari zen Ebro ibaia Castejón aldean. Baina hori beste istorio bat da.

Idatzi falta diren aditz laguntzaileak, eta esan esaldiak egia ala gezurra diren:

EGIA GEZURRA

☐	☐	1. Lehenengo KORRIKA 1980ko neguan izan _____, eta eguraldi txarra egin _____.
☐	☐	2. Lehenengo KORRIKAn, korrikalariak lekukoa galdu _____, eta, amaieran, Julen Kaltzadak AEKren diskurtsoa irakurri behar izan _____.
☐	☐	3. Hirugarren KORRIKA Gasteizera heldu zenean, irakasle batzuk gose-greba egiten ari _____.
☐	☐	4. KORRIKak omendu zuen urtean, 100 urte bete _____ Jose Migel Barandiaranek.
☐	☐	5. Lehenengo behi eroak 12. KORRIKA hasi baino apur bat lehenago agertu _____ Euskal Herrian.
☐	☐	6. Euskal Herrian, bi egunetan ospatzen _____ inozentaden eguna: abenduaren 28an eta apirilaren 1ean.
☐	☐	7. Bastidara joateko, 15. KORRIKak Urizaharreko mendatea gurutzatu behar izan _____.
☐	☐	8. 15. KORRIKAn, korrikalariak garbi aurkitu _____ Errioxako bideak; baina Araban sartzean, elurra egiten hasi _____.

Hiztegia

1. **Bitxi**: curioso, -a; *particulier*, -ère
 2. **Aukera**: oportunidad; *occasion*
 3. **Zeharkatu**: atravesar; *traverser*
 4. **Erronka**: reto, *défi*
 5. **Arazo**: problema; *problème*
 6. **Ekitaldi**: acto; *acte*
 7. **Izan ere**: de hecho; *en fait*
 8. **Ezusteko**: sorpresa; *surprise*
 9. **Gose-greba**: huelga de hambre; *grève de la faim*

10. **Testuinguru**: contexto; *contexte*
 11. **Jarrera**: postura; *attitude*
 12. **Sumatu**: percibir; *percevoir*
 13. **Ohiko**: habitual; *habituel*, -elle
 14. **Omenaldi**: homenaje; *homaje*
 15. **Arren**: a pesar de; *bien que*
 16. **Ero**: loco, -a; *fou*, *folle*
 17. **Muga**: frontera; *frontière*

18. **Hedabide**: medio de comunicación; *moyen de communication*
 19. **Ziruditen**: parecían; *semblaient*
 20. **Gurutzatu**: cruzar; *croiser*
 21. **Dela kausa**: a causa de; *à cause de*
 22. **Berri (izond.)**: recién; *recemment*
 23. **Gailur**: cima; *sommet*
 24. **Segada**: trampa; *piège*

Hamaika modu KORRIKAn parte hartzeko

Modu asko daude KORRIKAn parte hartzeko: antolaketan lagundu, kilometro bat erosi, korrika egin... Jarraian, modu horietako batzuk ezagutuko ditugu, protagonistek kontatuta.

AMAIA UBABU

"Txiki-txikitatik, KORRIKA guztietan hartu dut parte"

Amaia Aribekoa da, baina Or baitzetan bizi da familia-rekin. Gizarte-hezitzailea da, eta txikitatik ezagutzen du KORRIKA. "**Zirrara**²⁵ handia sentitzen dut, asko gustatzen zait jendearen lana, herrietako giroa, KORRIKA iritsi baino lehen antolatzen diren ekitaldiak, jendea pozik, alai, urduri... ikustea. Oso-oso **bereziak**²⁶ dira lasterketa heltzen denean sentitzen diren urduritasuna eta emozioa. KORRIKak **bultzada**²⁷ handia ematen dio euskarari, jendea euskara erabiltzera edo ikastera animatzen du, eta, jakina, irakasleei ere garrantzia ematen die."

1980. urtetik, 20 KORRIKA egin dira, eta Amaiak guztietan hartu du parte. "Lehenengo KORRIKA haur-kotxean egin nuen, eta handik aurrera KORRIKA guztietan egon naiz: ahal izan dudanean, korrika eginez; **haurdun**²⁸ nengoeanean, oinez; lesionatuta egon nintzenean, autoz... Lekukoa hiru aldiz eraman dut, eta sentitzen den zirrara ezin da azaldu, oso alai eta berezi sentitu nintzen."

Orain, alabei hori guztia transmititu nahi die, haiek ere euskara eta KORRIKA maitatzeko. "KORRIKAre abestiak

askotan entzuten ditugu, petoak etxean zintzilikatuak ditugu, haien ikastetxeetan KORRIKA egiten dugu, eta aurtengo KORRIKAn parte hartuko dugu. Apirilean, ahal dugun guztia ibiliko gara KORRIKAn. Aupa KORRIKA eta euskara!"

MIREN ERZILLA

"Pribilegioa da KORRIKA animatzen duten furgonetetan ibiltzea"

Miren Erzilla durangarra duela 30 urte hasi zen AEKn eskolak ematen. "Familia-tradizioa da. Amaren etxean denak izan dira euskara-irakasleak."

11. KORRIKAn, furgonetan joatea proposatu zioten, eta **ordutik**²⁹ ia KORRIKA guztietan aritu izan da "furgonetera" lanetan. "Lan asko egiten ditugu: lekukoa zaindu; KORRIKA zaindu, seguru eta polit joateko, eta argazkiak ondo ateratzeko; lasterketaren **abiadura**³⁰ zaindu, KORRIKA **garaiz**³¹ ibiltzeko; furgoneta gidatu; mikrofonoaz korrikalariak animatu..."

Mirenen ustez, pribilegioa da lan hori egin ahal izatea. "Lasterketa gertu-gertutik ezagutzeko aukera polita da. Euskal Herri osoan KORRIKA nola bizi den ikusi ahal izaten dugu: hiri handietan, herri txiki eta auzoetan ... Jendeak ilusio handia jartzen du KORRIKAn, eta guk ilusio hori ikusi eta sentitu egiten dugu, 11 egunez. Horren harira, oso euskaldunak ez diren eskualdeak **aipatu**³² nahi ditut: euskaldun gutxiago bizi diren inguruetan energia berezia izaten da KORRIKAn. Euskaraz bizitzeko gogoia eta AEKri laguntzeko asmoa ederto ikusten dira hor'."

Furgonetetan doazen lantaldeak ere gogoratu ditu Mirenek. "Ilusioz joaten gara denok, eta **harreman**³³ estuak sortzen dira. Lagun minak egin ditut KORRIKAn. **Beraz**³⁴, zentzu guztietan da garrantzitsua niretzat".

MARKOS HERNANDEZ

"Hau izango da nire lehen KORRIKA"

Markos barakaldarrak 41 urte ditu, eta bere herriko AEKn dabil ikasle. *"Beti bizi izan naiz Barakaldon, baina, nahiz eta euskaldun sentitu, ez dut euskara ikasteko aukerarik izan. Txikitan, eskolan, ez ziguten irakatsi. Betidanik nahi izan dut euskaraz hitz egin, eta orain denbora dudanez, ikasten hasi naiz".*

Aurten izango da bere lehen KORRIKA. *"Badakit zer den KORRIKA, eta zertarako egiten den; helburua euskara bultzatzea da, eta oso garrantzitsua da gure hizkuntza eta gure kultura ez galtzeko, eta mundu osoan ezagutzeko. Aitortu³⁵ behar dut inoiz ez naizela KORRIKAn egon, baina hemendik aurrera saiatuko naiz guztietara joaten. Helburua benetan ederra da euskaldunontzat; orain,*

euskaldunago sentitzen naiz. KORRIKA honetan, elkar ikusiko dugu".

OLATZ GOITISOLO

"Pirinioetako KORRIKA batzordeko³⁶ kidea naiz"

Olatz Ikeitiarra da, baina 2005ean Auritzera joan zen lan egitera. Urte hartan, 14. KORRIKA Auritz ondoan hasi zen, Orreagan, eta lekeitiarrak antolaketan parte hartzea erabaki zuen. *"Beti egon naiz prest euskararen alde lan egiteko, maite dudalako, nire bizitzaren parte garrantzitsua delako, euskaldunon hizkuntza delako. Lekeition, Euskal Herrian Euskaraz taldean aritu nintzen. Horregatik, KORRIKA Orreagan hasiko zela jakin nuenean, prestaketetan parte hartzea erabaki nuen."*

Garai hartan, bikotekidea ezagutu zuen Olatzek, eta han gelditu zen bizitzen. Ordutik, ahal izan duen guztietan, KORRIKA batzordeetan parte hartu izan du. *"Batzorde hauen helburua da KORRIKA antolatzea: kilometroak saldu eta banatu, KORRIKA laguntzaileak egin, materiala saldu, KORRIKA Kulturala eta aurkezpena prestatu (musika- eta dantza-jaialdiak, bertso-saioak, bazkaria...),*

KORRIKA txikia antolatu, eta lasterketa eskualdean izango den egunetarako behar den guztia atondu³⁷".

Batzordean parte hartzen du euskararekin konprometitu dagoelako. *"Argi dut beti egingo dudala euskararen alde, gure hizkuntzan bizitzeko eskubidea dugulako".*

Azpimarratu forma zuzenak, eta esan: esaldi hauek egia ala gezurra dira?

EGIA GEZURRA

☐	☐	1. Amaiak/Amaia txikia denetik ezagutzen du KORRIKA, eta izugarri gustatzen zait/zaio .
☐	☐	2. Amaiak KORRIKAn parte hartzera/hartzeko gonbidatu gaitu.
☐	☐	3. Markos euskara ikasten hasi denetik/arte euskaldunago sentitzen da.
☐	☐	4. Euskara ikasten hasi aurretik, Markos KORRIKA guztietara joaten zen/zuen .
☐	☐	5. Olatzek Auritzera/Auritzetik joan arte ez zuen euskararekin harreman berezirik izan.
☐	☐	6. Olatzek/Olatz ia beti hartzen du parte Pirinioetako KORRIKA batzordeetan.
☐	☐	7. Mirenek uste du furgonetan joatea pribilegioa dela/da .
☐	☐	8. Mirenek ez du lagun askorik/askok egin KORRIKAn.

25. Zirrara: emoción; émotion

26. Berezi: especial; spécial,-e

27. Bultzada: impulso; élan

28. Haurdun: embarazada; enceinte

29. Ordutik: desde enonces; depuis lors

30. Abiadura: velocidad; vitesse

31. Garaiz: puntual; à temps

32. Aipatu: mencionar; citer

33. Harreman: relación; relation

34. Beraz: así pues; donc

35. Aitortu: confesar; avouer

36. Batzorde: comité; comité

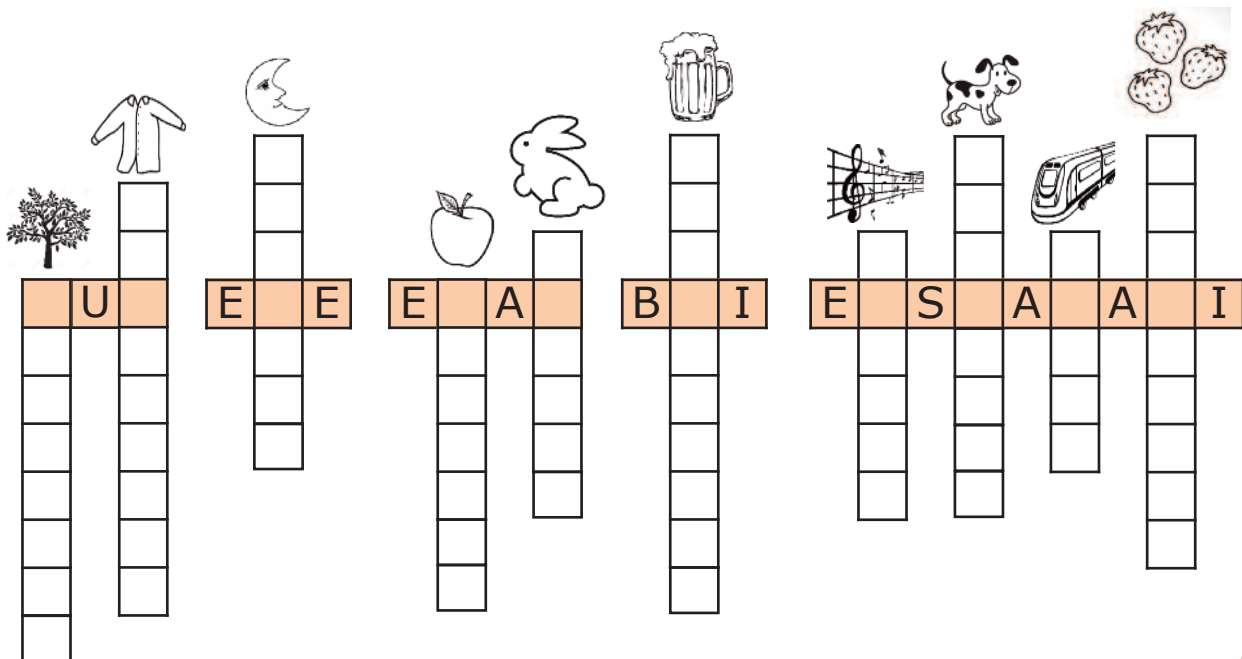
37. Atondu: preparar; préparer

Hiztegia

LELOA OSATU

Idatzi irudien izenak dagozkien lekuetan, eta KORRIKA bateko leloa irakurriko duzu.

ERANTZUN GUZTIAK:

<http://www.korrika.eus/euskalte-gietarako-unitate-didaktikoak.html>

Izan korrika laguntzailea

Klika KORRIKA!

12 euroren truke, garrantzitsuena lortuko duzu: AEKren euskaltegiei laguntzea. Horrez gain, pina eta txartelaren abantailak eskuratuko dituzu.

Izena eman nahi dut

A I M A R K A R R I K A R E N B E R T S O A K

Ikasle nekaezina
 Heldu eredugarria
 Irakasle militante
 Amets batek ekarria
 Etorkin iritsi berri
 Amatxi miresgarria
 Mintzatzen saiatzen zaren
 Zaharra eta berria
 Lekukoaren egurra
 Eta barruko orria
 Ikurrina da berdea
 Morea eta gorria
 Korrikak bildu dezala
 Denon Euskara Herria

Gazte zaharkitu eta
 Zahar aldarte gazteko
 Herriari sustraitua
 Ta adar hosto askeko
 Korrika iritsi zaigu
 Berriz adierazteko
 Ez gaudela irauteko
 Hemen gaudela hazteko
 Pausoz pauso euskaldunon
 Ama Lurra marrazteko
 Hogeitabatgarrenean
 Prest naiz korrika hasteko
 Bakar bat falta delako
 Partida irabazteko

Z A L D I E R O A R E N K O M I K I A

De Rerum Natura

@zaldierox

